

„СОЦИАЛИСТЪ“
излиза въ Вторникъ и Петъкъ

Редакцията и Администра-
цията се намиратъ
въ СОФИЯ

Неплатени писма не се
приематъ.

Ръкописи не се връщатъ

СОЦИАЛИСТЪ

ОРГАНЪ НА РАБОТНИЧЕСКАТА СОЦИАЛЪ-ДЕМОКРАТИЧЕСКА ПАРТИЯ.

LE SOCIALISTE

Organe du Parti Démocrate-socialiste des travailleurs bulgares

Adresse: Redaction
„SOCIALISTE“
Sophia.

DER SOZIALIST

Organ der bulgar. Sozialdemokratischen Arbeiterpartei

Абонаментът се придица

За год. лева 10 —

„ 6 м. „ 5 —

„ 3 м. „ 2 50

За въ странство 14 лева

Единъ брой 10 ст.

За обявлени се плаща по
15 ст. на редъ на 4 страни

ТЪРСЯТЪ СЕ. Въ печатницата „Па-
мръдъкъ“ има нужда
отъ 3—4 души добри **словослагатели**; желаю-
щитъ да постъпятъ, нека се отнесатъ направо
до управлението.

София, 28/12 94 год.

Съ 26-й брой отъ в. „Социа-
листъ“ се свършва първото му
тримъсечие. Понеже редовното
излизане на вѣстника зависи
отъ редовното прѣдплащане на
абонаментитъ, то ний съобща-
ваме на ония отъ г. г. абона-
титъ, които не сж прѣдплатили
за второто тримъсечие, да на-
правятъ това, ако искатъ и за
напрѣдъ да бждатъ абонати на
в. „Социалистъ“. Така сжщо
ний молимъ всичкитъ ни дру-
гари да пропагандиратъ въ нѣмъ
за на главния органъ на раб.
социалъ-демократическа партия.

Отъ редакцията.

Централний Работнически Печатарски Синдикатъ.

Поканватъ се членове на Синдиката,
а така сжщо и работницитъ отъ другитъ дру-
жества да присъствуватъ, въ Недѣля на
1-й Януарий въ 3 часъ под. обѣдъ въ са-
лона на Дружеството „Братство“, на сказката:
Синдикалната организация и Гилдитъ на
западъ, — която ще се държи отъ другари
ни словослагателъ *Д. Сумтуровъ*.

Предъ новата 1895 година.

Срѣщо 1894-а и срѣщо 1895-а години!
Каква разлика, каква промѣна въ чувствата и
мислитъ на българский независимъ публицистъ!
Една—едничка мисль обладаваше българина
миналата година. Всички въпроси на мисълта,
всички тѣжпения на душата, животътъ цѣль
съ своитъ изисквания, всичко бѣ млякнало, —
само една мисль блѣстеше: да падне тиранътъ,
да се издирятъ пѣтица за неговото събаряне.
И този пътъ се найде. Нови, свѣжи сили блик-
наха навсѣду, скованитъ умове се раздвижиха,
тѣжката задуплива атмосфера се прѣсна — и
тиранътъ се повали въ прахътъ на софийскитъ
улица.

Съсвѣмъ други чувства и мисли вълну-
ватъ сега българский публицистъ, испрѣчевъ

предъ прагътъ на новата 1895-а година. Нѣ-
ма всеузнатащата тирания, ала нѣма и опова
дружно, рамо до рамо шествие на прогресив-
нитъ елементи. Тѣзи седемъ мѣсеца сравни-
телно свободенъ животъ, раскисаха времен-
нитъ свързки, развѣчаха сумна окичепи съ
прогресивностъ глави, показаха всички въ тѣх-
ната истинска свѣтлина. Общата борба съ тира-
на бѣ заглушила дребнитъ честолюбия, бѣ за-
тулила пороцитъ на ума и характера, ти бѣ
направила отъ страхливца герой, отъ подлеца
порядъченъ човѣкъ, отъ реакционера прогрес-
систъ, отъ демагога—демократъ. Исчезна общата
цѣль и веднага се расплзиха общественитъ
елементи, всѣки въ своето гнѣздо, всѣки въ
свой мравуникъ. Предъ широко откритото поле
отъ което бѣ изчезналъ вече общий врагъ,
предъ видъ на предстоящата борба за властъ,
всѣки подири съчувственникъ, съмишленникъ.
Еднороднитъ елементи се оближиха. Въ процесъ-
сътъ на това общественно разложение и обли-
жение, едни отидоха прѣди 1885 г., други по-
надиръ, прѣди 1883, трети — къмъ 1887, чет-
върти — къмъ 1889. Така излѣзоха на лице
старитъ консерватори, съединиститъ, цанкови-
ститъ, каравелиститъ, радославиститъ, казйон-
истъ и около тѣзи дѣйни и недейни фракции,
остатъцитъ отъ стамболовскитъ общественни
разбойници.

Тѣзи групировки бѣха естествени, по
за нещастие, преди да опредѣлятъ на ново
своята общественно-политическа физиономия,
тѣмъ падна тѣжката задача да направятъ
първитъ стѣпки въ разрѣшаванieto на назрѣ-
литъ въ страната социално-економически въ-
проси. Ни една отъ тѣзи фракции не излѣзе
съ ясно опредѣлена программа, ни една не
посмѣи да посочи основитъ, върху които почи-
ватъ нейнитъ искания. Така забулени, подъ
прикритието на общитъ фрази за „благо на
народа“, тѣ излѣзоха предъ българский изби-
рателъ и нахлуха въ Народното Събрание.

Осемъгодишниятъ режимъ и естествено
развитие на страната бѣха извадили на лице
въпроси отъ първостепенна важностъ. Въпро-
сътъ за народния суверенитетъ, тѣжката еко-
номическа и финансова криза, непомѣрнитъ
и несправедливи данъци, хилядитъ нужди на
нашій производителъ — наемъ работникъ,
земледѣлецъ и занаятчия—всичко това чакане
едно умѣло и справедливо разрѣшение. Обаче,
какво направиха тѣзи безипрограммни фракции?
Едни се увиваха около голѣмата капия и жерт-
вуваха народния суверенитетъ, други се вмѣр-
лушаха да ги не заподозрѣтъ, че иматъ соб-
ственно мнѣние, трети интригуваха, лѣцияха и
мажяха, четвърти и всички по своему закри-
ваха очи и въртиха се въ единъ магйосанъ
кръгъ. Само една малка групна народни пред-
ставители, състояща се отъ социалисти и край-
ни демократи, смѣло поглѣдаха на дѣйстви-
телността, само тѣ дадоха ясенъ отговоръ на
поставенитъ отъ живота въпроси. Но тѣхний
гласъ се изгуби и не намѣри приложение въ
законитъ.

И така, на прагътъ на новата 1895 год.,
българский независимъ публицистъ се намира
предъ най тѣжкитъ и най сложнитъ полити-
чески, общественни, финансови и економи-
чески въпроси, което нашій животъ е пѣкога
създавалъ. Току що закритата първа сесия
на VIII-о Обиковенно Народно Събрание не
разрѣши тѣзи въпроси, а, напротивъ, ги зат-
ръни и още повече заплѣте. На българската
независима журналистика, както и на истин-
ски демократическитъ наши партии, остава да
започнатъ освѣтляването на тѣзи въпроси,
остава да започнатъ сѣщинската сесия на
Народното Събрание.

Като кажимъ всички наши другари, всич-
ки независими демократически умове да се
завзематъ съ присърдце за това неопѣнимо,
ползотворно дѣло, ний имъ пожелаваме на
прагътъ на новата година здравие, бодростъ и
смѣлостъ.

Я. С.

Новъ дивъ произволъ на полицията.

Полицията слѣдъ 18 Май се така раз-
виляла, щото бърза да не отстъпва въ нищо
на Главноокопската. Презъ последнитъ прѣд-
пици въ г. Ямболъ засѣдава окръжний кон-
гресъ на раб. социалъ-демократическа партия.
Слѣдъ свършването му другаритъ ни отишле
да се фотографиратъ на чело съ нашата ем-
блема—червеното знаме. Но ето какво е на-
правила полицията по своето вътрѣшно убѣж-
дение:

М-ру Стойлову, копие „Социалистъ“.

При фотографиранието на социалъ-демокра-
тическия конгресъ, приставитъ Раевъ по най вага-
бонтски начинъ съ нѣколко стражари нахлу въ
двора на фотографията, безъ никаква причина
грабна червеното знаме съ надписъ: „работници
отъ всички страни съединявайте се“. Ний енер-
гически протестираме противъ моралното влияние
на вашата политика. Долу притѣснителитъ, да
живѣй работническото дѣло!

Ямболъ, 27/12 94 г.

Бюрото: Матевъ, Виреновъ, Петровъ.

Предъ васъ си! На разни читания, като
Раева, Дръновския и Куртъ-Бунареки околийски
началници, софийскитъ пристави, на чело съ своя
командиръ Стойловъ сж се распасали и по единъ
най-възмутителенъ начинъ, безъ никакво стѣснение,
тъпчатъ правата на гражданитъ. Стойловъ, като
консерваторъ ретроградъ, вижда се, че единствен-
ния опитъ когото е излѣкълъ отъ Стамболовото
управление, е този, че *конституцията може да
се поизви произволно и безъ да се правятъ прев-
рати*. Но, повтаряме, това е все едно за граж-
данитъ, на които правата не се зачитатъ.

Ний, като протестираме противъ произвола
на пристава Раевъ и като поздравяваме Ямбол-
скитъ ни съмишленници, за тѣхното енергично
държане противъ „моралното влияние“ на поли-
цията, викаме:

Напрѣдъ, другари! Въ борбата е цѣрътъ про-
тивъ всѣка тирания!

ВЪТРЕШНА ХРОНИКА

— Голѣмцитѣ не позволяватъ да се арестува Стамболовъ. Военний слѣдователъ майоръ Софрониевъ е постановилъ да се арестува Стамболовъ, по силни подозрения, че той е убиеца на Бѣлчевъ. Но и до сега не е арестуванъ по настояванието, казватъ, на княза. Какво ще кажемъ читателѣ за тая арка къмъ бившия тиранинъ? Ако това е вѣрно, народа ще знае да извлече нужното заключение и ще види, че за държавнитѣ разбойници, които разориха страната окончателно, нѣма съдъ да имъ отдаде заслуженото възмездие.

— Тия дни пристигна въ София оттаени водителъ на русофилитѣ, храненикъ на руската хазна, г. Д. Цанковъ. Партизанитѣ му устрои-ха едно шумно и многолюдно посрѣщане. За да се подбуди повече върху работническитѣ чувства на населението, г. Цанковъ отиде въ черква за да му се отслужи молебенъ. Зеръ, трѣбва да се експлоатира съ всичко за партизански цѣли.

— Сѣщия денъ при пристиганieto на Цанкова, полицията се опита на едно мѣсто да распръсне манифестацията, но манифестантитѣ се опрели на сила, и, при всичкитѣ напѣвания на копни стражари, пристапи, заминали напредъ. Полицията споредъ законитѣ трѣбва да пази реда и спокойствието, а отъ 18 май насамъ ти се явява найголемий предизвикателъ на безредици и сбивания.

— Говорѣ се, че министритѣ Стоиловъ Начевичъ си подали оставки. Разно се тълкуватъ причинитѣ: едни говорятъ, че чуждитѣ консули се обявили противъ голѣмитѣ акцизи, които ще се налагатъ върху външнитѣ произведения, както и че не се съгласявали върху повишението на вноснитѣ мита; други говорятъ, че княза не се съгласявалъ да се арестува Стамболовъ. И въ единия и въ другия случай крои се нѣкой новъ сюжеть за населението.

— Единъ господинъ въ Софийската гара по единъ твърдъ безсѣстенъ начинъ експлоатиралъ работничитѣ. Понеже тия послѣднитѣ не си получавали редовно заплатитѣ, то поменатия господинъ ги купувалъ предварително, като заплащалъ 40 л. вмѣсто 45 л. и така, при получаванieto на паритѣ, печелилъ по 5 л. отъ работническото, като при това ги каралъ да му работятъ частно. Ний имаме началникъ на гарата: знае ли той за тия работи и защо не вземе нужнитѣ мѣрки за да предотврати подобни работническитѣ разбойничества?

— Куртъ-Вунареский околийски началникъ ни праща двѣ опровержения противъ писаното въ в. в. *Социалистъ* и *Дружаръ* за намѣсата, която полицията е упражнявала по изборитѣ на 11 Септемврий. Коице е пратено и до в. *Миръ*. Види се тоя господинъ има голѣмо желание да оправдае себе си, лъжливитѣ депутати отъ Куртъ-Вунарска околия и правителството на лъжливата законность. Той си позволява да оскърбява другарѣтъ ни, който е пратилъ съобщенията; и той иде съ своитѣ опровержения слѣдъ толкова грубо упражненото „морално влияние“ на полицията. Ами какво ще каже негова милость за побойтѣ, които неотдавна полицията нанесе на нѣкои жители въ Куртъ-Вунаръ и за които съобщихме въ брой 22 на вѣстника си? Не сме ний, които можеме да повѣрваме въ законностьта и свободолубието на Стоиловската полиция. Това е работа на в. *Миръ*, който нарича законность найголемитѣ безакония.

— Добъръ възпитателъ иматъ Троянци. Съобщаватъ отъ тоя градъ, че главния учителъ е станалъ нетърпимъ съ своитѣ развратенъ животъ. Съ своето пиянство той спечелилъ прозвището „да-скалъ пияницата.“ Не пропусналъ седѣнки, гдѣто вършилъ разни безобразия. На 24 м. м. прѣзъ нощта гонилъ една жена, която едвамъ се избавила чрѣзъ бѣгъ. Безъ да има нужнитѣ педагогически познания, той постоянно оскърбялъ учителитѣ съ своитѣ обпоски и се държалъ неприлично къмъ учителскитѣ, за което нѣкои се отказали даже да учителствуватъ и негова милость още се търни отъ инспектора и м-вото, при всички тѣзи оплаквания. На голѣмцитѣ такива учители имъ трѣбватъ, какъто тѣ могатъ да имъ бждатъ добри оражди.

— Орханский кметъ, прѣди да го избера, обѣщавалъ, че ще прави ревизия на бившето кметство, но вмѣсто това, сега е отворилъ нови служби въ кметството, искалъ да му се увеличи заплатата отъ 100 на 250 л. мѣсечно и е обрналъ помощника си и общинскитѣ агенти на свои услуги. При негово съдѣйствие, като околийски началникъ, е билъ избранъ за депутатъ известния Д. Марковъ, който не се ползувалъ съ никакво довѣрие въ Ор-

хане. Народнитѣ експлоататори и притѣснители единъ другото поддържатъ.

— Кмета отъ с. Брестовица, Пловдивско, пречелъ за распрацанieto на в. *Социалистъ*, когато го донасятъ куриера. Това е, разбира се, вѣнъ отъ всѣкаква законность. Въ сѣщото врѣме това показва, че г-нъ кмета много се бои отъ социализма; види се не му е чиста смѣтката. Но само, че съ прислѣждане на социалистическитѣ вѣстници той нѣма да я оправи. Ний обръщаме вниманието на когото се слѣдва.

— Единъ фелдфебелъ отъ военното училище правилъ нѣкои злоупотрѣбления на смѣтка на държавата. Напр. взималъ е за своитѣ коне на казйонна смѣтка сѣно и ичмикъ; при чистението на печистинитѣ отбѣлжвалъ, че сѣ дадени повече пари, отъ колкото въ дѣйствителность; пуцалъ на своя отговорность слугитѣ въ отпуска, за което вземалъ възнаграждение кокошки, яйца и масло; испѣдилъ неоснователно единъ слуга слѣдъ седемъ годишна служба и т. н. На много мѣста такива малки кърлежи сѣ засѣдали по купетата и злоупотрѣбляватъ подъ защитителната сѣнка на високопоставени народни търтеи, безъ да има единъ строгъ контролъ.

Работния народъ е раскѣсана сила¹⁾

(А при добра организация може да бжде политическа и икономическа създателна сила).

Прѣди всичко казваме, че подъ названието работенъ народъ трѣбва да се разбира и селянина и работника-заплатчикъ. Когато знаемъ това, тогазъ само отъ себе ни се казва, че този работенъ народъ съставлява въ всѣка държава, а особено у насъ Сърбитѣ и другитѣ подобни народчета, повече отъ деветдесетъ на стотѣхъ отъ цѣлото население. Споредъ тоя неоспоримъ фактъ ипо е като денъ, че той е найголема численна сила и че той съставлява и поддържа: общината и държавата, черковата и училището, държавния бюджетъ и политическия и икономическия факторъ на всѣкой народъ. Не само това, но той е създакъ и безбройни капитали, които днесъ испиватъ и кръвта и соковетѣ на работния народъ, които сѣ съставили буржуазния капитализмъ и сѣ станали съвсѣмъ опако експлоататорско всеилие.

А когато се знае, че работния народъ е факторъ на всичко казано, и, че той е създателъ на всичкитѣ общественни сръдства, тогазъ защо той е така безправенъ, угнетенъ, прѣзрѣнъ, напуснатъ и захвърленъ като политическа и икономическа пула?

Това дохожда отъ тамъ, че разпитѣ угнетители, егонисти и готовановци сѣ умѣли тази численна сила да забъркатъ, скарать и на хиляди страни да обрнатъ и раскѣсать съ помощта на черквата, вѣрата, народностьта, льготитѣ, подкупванията, лъжливитѣ обѣщания и заплашвания съ авторитета на боговетѣ, властителитѣ и т. н.

По тоя начинъ тази численна сила и величина на работния народъ е станала политическа, просвѣтителна и икономическа пула; а численния дребусъкъ и пулата е станалъ и царува като политическа просвѣтителна и икономическа сила и величина.

Така е ставало отдавна, и то е създавало два крупни неприятелски лагери — лагера на работния народъ и четата на властителитѣ-господа.

Мнозина се чудатъ, какъ е могло да стане, щото численния дребусъкъ да подчини численната сила и да царува като общественна сила!

Не трѣбва да се чудимъ на това. Днесъ туй е ипо нѣщо. Властителитѣ на държавата, черквата, просвѣщенieto и парата сѣ имали всѣкога достатъчно врѣме за почивка и размисление, а тѣй сѣщо и за увеличение на своето знание. По тоя начинъ сѣ съзрѣли, че нищо въ обществото и въ природата нѣма

сила и влияние, до гдѣто е разединено, съдружено и неорганизирано, слѣдователно, че всѣко тѣло и общество става видно и мощно само тогазъ, когато въ него сѣ събрани и съединени разни елементи и много единици, па било то атоми и молекули или други съставни части.

На основание на това споменатитѣ властителитѣ сѣ съставили помежду си ортаклъ, основали сѣ вѣченъ съюзъ и сѣ распространили яка организация наврѣдъ, дѣто имъ било нужно. За да имъ бжде това дѣло още по яко, по ползпно и по трайно, тѣ сѣ съставили подъ фирмата на бога, черквата, вѣрата, короната, морала и спасяването на шествениия рѣдъ и порѣдѣкъ. Понеже тѣ имѣли численна сила, съзрѣли сѣ, че това не имъ е неграйно, та затова сѣ си събрали отъ народа сръдства и отборни синови, па сѣ ги въоръжили и имъ сѣ дали добри награди, за да вардитѣ тѣхъ и цѣлия общественъ рѣдъ и порѣдѣкъ такъвизъ, каквито тѣмъ изнася.

По тоя начинъ шела държавни, черковни, просвѣтителни и парични властителитѣ сѣ явили и утвърдили като политическа, економическа и просвѣтителна сила и моторъ, около когото днесъ цѣлия работенъ народъ и цѣлото общество се въртитъ и му служатъ. Тая машинка, ала вѣщо съдружена и организирана сила е турила юзда на вѣрата и морала, на небето и земята, за да осигури себе си и своего поколѣние.

Когато всичко горѣказано се знае, тогава е неотлагаема длъжность и жизненна трѣбность на работния народъ, щото и той да напѣгне силитѣ си, за да възвърне своето право и своята сила въ своитѣ рѣцѣ, та и той да осигури съ законъ себе си и своето семейство отъ сегашнитѣ безбройни неправди и бѣди, лъжци и глобаджи, угнетители и мракобѣсници.

Това ще постигне работния народъ само тогава, когато бжде свѣстенъ, съдруженъ и прилѣженъ за да основе разни съдружества въ всѣко мѣсто, да постави и утвърди братскъ съюзъ мѣжду селянитѣ и занятчикитѣ-работници и да свърже и утвърди ягка и солидарна организация на всичкия работенъ народъ, който да се събере подъ спасоносното знаме на социалистическата партия, която прѣдставлява най-свършенний мораль и послѣденъ резултатъ на науката и прогресса. Всичката помяна прѣдначава и почестна интелигенция ще му бжде на рѣка и услуга.

Като работи за това велико, справедливо и спасоносно свое дѣло, тя трѣбва да работи самостоятелно, помагайки спорѣдъ обстоятелствата само онѣзи политическа партия, които би дала честна дума и своята сила: 1) да се узакони общото и равноправно избирателно право на гласоподаване и изборъ безъ ценза; 2) държавна пенсия да добива всѣкой членъ отъ народа само тогазъ, когато е неспособенъ за работа; 3) общината да е задължена да плаща работа за всѣкого, който нѣма такава или да го поддържа, до гдѣто му се намери работа; 4) врѣмето на работния денъ да бжде равноправно за всичкитѣ граждани, т. е. и за работния народъ, както и на господата и тѣхнитѣ властители; 5) да се въведе прогресивенъ данѣкъ спрямо имота и голѣмъ процѣнтъ на всѣко наследство и добивка отъ лотария ради подиганieto на занаятчийски, земеделски и индустриални съдружества, ръководени по началата на социалистическия колективизмъ; 6) да се узакони неограничената свобода на печата и пълната свобода на мислитѣ и дружествата; 7) манастирскитѣ имения да се прѣобърнатъ въ колективни икономически домакинства, чийто приходи чрѣзъ окръжнитѣ бапки да даватъ бързи и достатъчни помощи

¹⁾ „Занаятчески Савез“ брой 56.

на онѣзи сиромаси, които сж онещастливи отъ бури, градушка, суша, наводнение, пожаръ, болѣстъ, епидемия, землетресение, революция и война; 8) всичкитѣ дѣца на работния народъ за смѣтка на общината или държавата да се възпитаватъ и изучаватъ на разни искусства до шестнадесетъ годишната си възраст и т. н.

Колто партии и правителство не искатъ нито толкова да направятъ въ полза на правдата и работния народъ, тѣ трѣбна да се считатъ като противници, угнетители и експлоататори, на макаръ тѣ непрѣстайно да се хвалятъ, че работятъ за мирѣтъ и рѣдѣтъ, народа и отечеството и че исповѣдватъ либерални, радикални, напредничави или други пѣлки начала.

За по успѣшно работение и по сигуренъ напредѣкъ на това велико работно дѣло, работния народъ трѣбва да има свой вѣстникъ „Нарождание“, свое списание „Сдружение“ и свой календаръ „Работникъ“, които и държавата, и черквата, и училището, и науката, и политиката, както и всѣка друга обществена работа ще обвърчатъ и тикатъ къмъ социализма или основното прѣраждане на народа и цѣлото общество.

За да могатъ достойно да работятъ на задачата си тѣзи явни органи за правата на работния народъ, нуждно е приятелитѣ на това дѣло да основатъ дружини въ всѣко мѣсто за събиране доброволни пожертвувания и по смъртни завѣщания въ полза на помѣнатитѣ свои органи, които ще носятъ името „фондъ на прѣраждането“.

Ако работния народъ и неговитѣ приятели желатъ напредѣкъ, подобрене и благосъстояние на себе си и на своя народъ, тогазъ нека неуморимо и дружно работятъ всѣдѣ и всѣкога за осмъществлението на горѣпменатитѣ прѣдложения. Въ тѣхъ лѣжки основата за спасението на работния народъ и на всичкото човѣческо общество.

Нека пристѣпнатъ дѣятелнитѣ хора въ това колело на братската и задружна работа и пожертвувания.

Васа Пелагичъ

ВЛАДИЦИТѢ И СОЦИАЛИЗМА.

Споредъ черковнитѣ книги Христосъ е проповѣдвалъ братство и равенство между хората. Обаче тия двѣ хубави начала не съществуватъ не само между многобройнитѣ му послѣдователи, но и между самитѣ му служители — владичитѣ и поповѣтѣ. Въ черковната иерархия сжществувва опова, което виждаме между чиновницитѣ и членовѣтѣ на буржуазното общество. Духовенството се дѣли на висше и нисше; и когато нисшитѣ свѣщенници сж принудени често пѣти да теплятъ наедно съ населението, тогава висшето духовенство прекарва най дембелски животъ, експлоатира безбожно своето „во Христѣ вѣрующе“ паство, и даже и своитѣ по малки братя — селскитѣ и градски попове. То винаги е служило на народнитѣ притѣснители и е гонило проповѣдницитѣ на справедливостта и защитницитѣ на човѣчеството; то винаги е защищавало ония наредби, които сж държали работния народъ въ робство и понесе днесъ социализма е най голѣмия противникъ на прогонявающия буржуазенъ строй, то се е цѣнило да защищава капиталистическата държава отъ стрѣмленията на работническата класа.

Ний ей сега ще дадемъ на читателя единъ живъ примѣръ за това. Отъ пѣколко време Старо-Загорскій владика Методий се е заелъ съ всички сръдства да гони социализма. Като е забравилъ отдавна Христовото учение, тоя „пастиръ народни“ бърза да вземе палмата на първенството въ гонението на социалитѣ чрезъ духовенството. Той е рас-

пратилъ едно тайно писмо до поповѣтѣ въ Старо-Загорската епархия, съ което имъ заповѣдва да ставатъ шпиони, за да може като Стамболова съ помощта на шпионството да искоренива социализма.

Ето това писмо:

СТАРО-ЗАГОРСКА
МИТРОПОЛИЯ

№ 2081

5 Ноемврий 1884 г.
г. Старо-Загора

КОНФИДЕНЦИАЛНО

ОПРЪЖНО

До Благочиннитѣ Свѣщенници
въ Богоспасемата Старо-Загорска
Епархия

Ваше Благочинство

Отъ свѣденията, които има конферентата менъ Митрополия, се забѣлжава съ присърбие фактъ, че мнозина отъ Господа учителитѣ, считали за свое послание да распростиранатъ пагубнитѣ идеи на безбожието. Тѣ сж призвани да образоватъ и да възпитаватъ юношеството въ духъ на вѣрата. Атеистическото имъ направление е измѣна на тѣхното призвание и обязанность прѣдъ обществото и Държавата. Поради тѣхното положение, въ което сж поставени отъ обществото и Държавата — учители и наставници — тѣмъ е дадена всичката възможность, ако злоупотѣбятъ съ авансието си, да развратятъ, както повѣрното тѣмъ юношество, така простодушното население. Като учители Държавни или общински, тѣ сж учители християнски отъ православна исповѣданне, защото Господствующата религия на Държавата както и на обществото, въ което учителствуватъ, е православната. Слѣдователно тѣ сж длъжни да бѣдятъ, както прѣдъ обществото, тѣй и прѣдъ ученицитѣ проповѣдници словомъ и дѣломъ на християнската православна вѣра. Всѣки учителъ, който било съ живота си, било съ ученията си дѣйствува за подковане на Господствующата религия, та упражнява прѣвратна дѣятелность, измѣнява на своята обязанность; являва се потаенъ домагачъ, вмѣсто назителъ — похитителъ на най драгоценното съкровище на обществото — религията. Понеже моралътъ, нравствеността е дѣятелность, която се опрѣдѣля отъ принципитѣ на разума, отъ идеитѣ, то безбожието, като има за своя основа отричанieto на Бога, идеитѣ на свѣтостта, на любовта, на правдата, на мздовъзданието и поставянето на неговото мѣсто — слѣдната, материя, отрича свободната воля на човѣка и възводи въ дѣятелността на живота разврата, дивитѣ истинки на грѣха егонизма, тиранията и грабителството за явленяя природни за потребности естествени, диктувани необходимо отъ физиологическитѣ самоподдържанни процеси на атомитѣ, сждоватъ. Признава ги за законни. Отъ тукъ се вижда, че распростирането на атеистическитѣ идеи, е свѣтелъ на разврата, поразителъ на морала, врагъ на общественото благосъстояние и подготвитель основанията на Държавното могѣство. Всѣко лице, което занимава обществена длъжность, ако злоупотѣблява съ занимаемото високо обществено положение въ ущербъ интереситѣ на религията, свѣдъ и интереситѣ на моралътъ, на народното благосъстояние, самъ себе си осжжда за нечестенъ служителъ, слѣдъ самъ себе си признава за достоенъ да бѣде отстраненъ отъ занимаемата му длъжность. Но тѣй като атеиститѣ не признава свѣтъ и има за принципъ да счита диктуванитѣ на свѣтъта за облъщение, то на назителитѣ на вѣрата — духовенството налага се високата обязанность да взематъ записницитѣ отъ тѣхъ мѣрки, за да се постави единъ контролъ, който да узнава своевременно поведението и прѣвратната дѣятелность на помѣнатитѣ обществени служители и да доставляватъ надлѣжитѣ свѣдения на своето Духовно Началство.

За това вхлѣваме въ обязанность на свѣщенницитѣ и ги приканваме да слѣдятъ зорко, за дѣйствиата въобще на безбожницитѣ и своевременно да донасятъ на Духовното Началство, въ случай, че узнаватъ, че пѣкои атеисти проповѣдатъ бѣфире на насомнитѣ — биле тѣ ученици или възрастни.

По настоящетъ же да доставятъ, спорѣдъ приложенъ образецъ, списъкъ на атеиститѣ, нарѣчени социалити. При това свѣщенницитѣ сж длъжни да слѣдятъ за изпълнението отъ страна на учителитѣ прѣдписанието на Министъ на Просвѣщенieto, съобщено чрезъ писемстворитѣ, прѣписъ отъ което прилагаме при настоящето. За изпълнението му трѣбва тукъ да донасятъ на своето Началство, което отъ своя страна ще прави нужното за прикращение на злото.

Като призовавамъ върху Васъ Божията благодать оставаме

Вашъ во Христѣ Молитвувателъ

Управляющій Епархията

Величкий Епископъ: МЕТОДИЙ.

Не е мжчно да се види каква шарлатанна разиграва епископъ Методий. Подъ прѣлогъ на безбожието, той иска престѣпане противъ социалитѣ и за да ги представя по лоши, той излѣгъ всичкитѣ си мѣдрости и всичкото си невѣжество по науката. Преди всичко той прави това, което правятъ всичкитѣ противници на социализма. Той представява социалитѣ подъ една лъжлива форма, за да може да оправдае своитѣ прѣсѣдвания противъ насъ.

Какво ний говоримъ, когато сме между самото население, показватъ написитѣ книги и написитѣ вѣстници. Ний оставяме въпросѣтъ за вѣрата да си го разрѣшава всѣки какго знае. Нашата задача не е да проповѣдваме безбожието, защото не въ вѣрата, а въ днешнитѣ несправедливи обществени наредби лежи основата на економическото робство; въ това робство се ражда и умира най голѣмата частъ

отъ работната масса и нашето стрѣмление е неговото премахване, а написитѣ сръдства не сж безбожните, а работническитѣ дружества и классовата борба на работния народъ. Редовѣтѣ на социалъ-демократическата партия сж широко отворени за всичкитѣ работници; онези що живѣятъ само отъ двѣтѣ си рѣдѣ, които вѣра и да исповѣдватъ, сж все угнетени, онеправдани, експлоатирани; а господаритѣ, така сжщо каквито и да се казватъ, евреи ли, мохамеданци, католици или православни, си оставатъ притѣснители и експлоататори. Борбата между господари и работници не е борба за вѣрата, а борба за хлѣба и за човѣшки животъ.

Между това вѣрата се подковава отъ самото висше духовенство. То е обърнало вѣрата на търговия, то проповѣдва че ако имашъ една риза, и нея да ти я зематъ, то поддържа търтеитѣ на обществото, съ една дума: ако фарисейтѣ сж распнали Христа, то „преосвѣщенствата“ сж распнали неговото учение.

Но отче Методий не иска да разбере тия работи; както всичкитѣ наши противници той е безсиленъ научно да обори социализма, той не го разбира даже, но той знае само едно, че социалитѣ сж борятъ противъ „правото на мързела“, освѣтено отъ неговото расо, отъ полковничкия мнудиръ, отъ приставскитѣ шапка и отъ всичкитѣ сили на буржуазната държава. Ето защо Старозагорското не „вѣрующе во Христѣ“, „преосвѣщенство“ търси изъ арсеналѣтъ на реакцията овехляитѣ и тѣпи оржжия за да събара туй, що несъкрушимо върви къмъ побѣда. Като прѣдставителъ на расото, съ което висшето духовенство сж вѣкове е закриляло народнитѣ изѣдници, отче Методий заронилъ крокодилски сѣзки за моралѣтъ и общественото благосъстояние, като обвинява социалитѣ, че сѣятъ развратъ, проповѣдватъ грабителството и тиранията!

О! свѣто отче! кой моралъ защищавашъ ти? Моралѣтъ на публичнитѣ ли домове, които се поддържатъ отъ твоята любима държава? Моралѣтъ на прикритата проституция, която се практикува въ семействата на богаташитѣ? Моралѣтъ на полицейскитѣ участъци, на военнитѣ казарми, на лихваритѣ, на манастиритѣ или моралѣтъ на фабрикантитѣ, които за своитѣ печалби сж изгубили всѣко човѣшко чувство и смучатъ послѣднитѣ сокове даже на 10-годишни дѣца? Ами за кое обществено благосъстояние плачешъ ти? За благосъстоянието на голни ли селенинѣ, комуто и ризата продаватъ за да ти плащатъ 10000 л. на година? За благосъстоянието на перанинѣ ли работникъ, който конае като грѣшенъ дяволъ въ днѣвъ земя, когато ти се обтеганъ на меки канапета? Или ти плачешъ за честития животъ на запалчинѣтъ, които отъ добрина ставатъ метачи, стражари, разсилни, фенерджии, на даже и хамали?

Грабителството, тиранията, шпионството, рупветчлѣтка, безбожната експлоатация, разврата, кражбитѣ отъ горѣ до долу, търговия съ човѣшкото месо, касанници на човѣшки добитѣкъ — ето това сж днешнитѣ наредби, покровителствувани и защищавани на всѣка крачка отъ държавата. А тия именно наредби, отъ които е прогнано днешното общество, твърдѣ много се харесватъ на Старо-загорския черноканецъ. Отче Методий обвинява социалитѣ не за това, че мрази грабителството, тиранията и развратѣтъ, а за това, че той ги защищава съ своитѣ молитви и съ владички си санъ. Ето, кои е истинската причина на горнето писмо: негово преосвѣщенство не би гонилъ социалитѣ, а би се побратимилъ съ тѣхъ на драго сръдце, ако тѣ нанегила проповѣд-ваха разврата, грабителството и тиранията.

Като допълнение на всичко това, отче Методий заповѣда на по-малкитѣ си братя да

ставатъ *шпиони* нему и на властта, за да издирватъ кой социалистъ учителъ кѣдѣ ходи и какво прави. Както вижда читателятъ въ моралѣтъ на Старо-загорския „Христовъ намѣстникъ“ влиза и шпионството. Като всѣкой търтей, дѣдо владиката за да оправдае 10-тѣхъ хиляди лева, които властта му дава отъ народния грѣбъ, проповѣдва допосничество то кѣто Христосъ е гонилъ и мразилъ.

Но много се лъже той господинъ. Той иска, съ кѣветии и съ *шпионската си роль* да направи това, кѣто Стамболовъ не можа да направи съ цѣли шайки и шпионски легиони. Обаче трѣбваше Методий да подаде ръка на властта и задружно да дѣйствува съ развилѣлата полиция на Стоилова противъ насъ за да види народѣтъ по лесно, че владишкото расо е противъ социализма така сжщо, както и всичкиѣ търтей на работническата кисня.

4 + 4

Женитѣ перачки въ София.

Отъ старо врѣме още Софийскитѣ топли извори сж биле цѣло благодѣние за бѣдното население. Тѣ сж служили безплатно и за къпане и за пранне.

Но днесъ вече не е така. Отъ нѣколко години Софийската община е турила на тѣхъ ръка и глѣда да извлѣче колкото се може повече полза отъ тѣхъ. По прѣди освѣнъ че много бѣдни семейства сж си правили економии отъ дърва, но и много работнички-перачки чрѣзъ тѣхъ си искарявали прѣхраната.

Днесъ отъ всѣка перачка се взима отъ 2—3 гроша за да се ползува отъ водата. Освѣнъ това, прѣдприемачѣтъ на банята на свои глава и за свои джебъ, взима такса по свое усмотрение отъ малки дѣца.

Перачкитѣ, сж обикновенно жени на бѣдни запалтчи, които сж пропаднали или едвалъ още се крѣпятъ въ запалта си. За да подкрепятъ семейството си, тѣ сж принудени да ставатъ *работнички на парче*, като ператъ ризитѣ на поохолнитѣ и по тоя начинъ искаряватъ по нѣкои и друга пара за покриване на пай необходимитѣ си къщии расходи. Но градския съвѣтъ безъ да обръща внимание на това, отнелъ имъ е правото да се ползуватъ безплатно отъ топлиѣ извори. По тѣзи причина много отъ тѣхъ лѣтно врѣме се принуждаватъ да ператъ чуждитѣ както и своитѣ дрѣхы съ студена вода, а много пѣти да се не ператъ съвсѣмъ по цѣли мѣсеци. Зимно врѣме положението имъ става още по лошо.

Това създаде цѣло негодувание мѣжду бѣдното Софийско население. Женитѣ постоянно ходятъ въ кметството да се оплакватъ, но никой не ще да ги чуе. Тѣ заявяватъ че сж бѣдни и че имъ се откъсва отъ зальгъ, като не имъ позволяватъ да се ператъ безплатно, а кмета, единъ богатъ предприемачъ — се подиграва надъ тѣхъ, като имъ иска свидѣтелство за бѣднитѣ! Това зачудило всичкиѣ жени и една отъ тѣхъ попитала на присмѣхъ другарката си: „белки е у тебе коцдрато, бабо Яно?“. Кмето се начумерилъ и не отговорилъ ни о. Който е виждалъ какъ тия жени ходятъ по Софийскитѣ улици съ цѣлъ товаръ дрѣхы на гърба, за испиранието на които тѣ се мжчили до измореение на послѣдни сили, самъ може да разбере, безъ всѣкакви документи, че това сж крайно бѣдни хора, че човѣкъ отъ богатство нѣма да стане хамалинъ, и да пере чуждитѣ ризи отъ равни зори и по студъ. Но кмета, кѣгото всѣки познава безъ документи, че е прѣдприемачъ на желѣзници и на разни държавни работи, иска отъ перачкитѣ документи!

Недоволни отъ всичко това, Софийскитѣ перачки отъ името на 116 жени, сж подали заявление до общината, съ кѣто искатъ, щото

Градския Съвѣтъ да направи едно особено здание съ корита за пранне, като отдѣли нѣколко струи вода отъ банята. Заявлението е било подадено още на 22 Августъ тѣзи година, но и до сега справедливото искание на софийскитѣ перачки е останало безъ удовлетворение.

Както въ Стамболово време, така и сега въ софийската община сж засѣдали капиталистѣ. За тѣхъ интереситѣ на богатшитѣ сж по скжии отъ колкото прѣхраната и здравнето на работника. Тѣ харчатъ сума пари за разни луксозни постройкы, раздаватъ разни търгове на свои приятели и ортаци, устройватъ разни гешефти за въ джоба на голѣмцитѣ, но за софийското работно население тѣ не се грижатъ. Така е днесъ на всѣкъдѣ по „модернитѣ“ парциии. Работника е онеправданъ, а господарѣтъ — оцастливенъ.

Е, тогава какво трѣбва да правятъ софийскитѣ перачки? Не ще и дума, че тѣ не трѣбва да се спиратъ дотамъ, до гдѣто сж дошли. Общината доброволно нѣма да се застъпи за тѣхъ. Тѣ трѣбва да направатъ това, кѣто правятъ всичкиѣ по съзнателни работници; трѣбва да поискатъ помощта на останалитѣ си другарки, на мжжетѣ си, на братята си, на бащитѣ си, на и на всичкото работно население въ София.

Даже и за най малкитѣ си искания работничитѣ трѣбва да се борятъ съ общи сили за да си ги спечелятъ. Когато сж сговорни, — тѣ сж силни, а когато сж силни, — тогава и господаритѣ и голѣмцитѣ по-много ги слушатъ.

Произвожното растуране на Дрѣновскитѣ общински съвѣтъ.

Читателитѣ ни вече знаятъ за растурането на Общинския Съвѣтъ въ г. Дрѣново отъ съобщението, дадено въ единъ отъ миналитѣ броеве на вѣстника ни. Сега ще съобщимъ нѣкои подробности по тоя скандалъ на властта.

Още кѣдѣ края на Ноемврий т. г. въ Дрѣново се разпестълъ слухъ, че Търновската постоянна комисия по настояванието на Дрѣновскитѣ чорбаджии, постановила да се растури съвѣтътъ и пратила книжката въ министерството на вътрѣшнитѣ дѣла, гдѣто Д-ръ Цачевъ, Дрѣновски депутатъ, ималъ да работи предъ Стоилова за утвърдението на това постановление. Слѣдъ това разни телеграмми отъ Цачевъ, които почнаха да честитъ отъ София, увѣриха гражданитѣ още повече, че растурането ще бѣде дѣло свършено.

Това накара напий другаръ, кметѣтъ Бойчиновъ да изложи Стоилу писмено положението на работитѣ, за да не може тоя послѣдния да се оправдава, че билъ введенъ въ заблуждение. Но нищо не помогнало и днесъ дрѣновскитѣ общ. съвѣтъ е растуренъ.

Мотивитѣ за растурането биле слѣдующитѣ: 1) кмета Бойчиновъ ходилъ въ нѣкои общини отъ Търновската околия за да агитира, щото тия послѣднитѣ да се отцепятъ и присъединятъ къмъ Дрѣновската; 2) кметѣтъ не се явилъ въ прѣдѣлениия денъ въ Търновската провѣрочна военна комисия; и 3) съвѣтътъ билъ занемарилъ мѣрятѣ за доброго хигиеническо състояние на града. До колко тия мотиви даватъ законно основание за да се растури единъ общ. съвѣтъ се вижда вече отъ това, че за първитѣ двѣ обвинения, е отговоренъ самъ кмета, а не цѣлия общински съвѣтъ; право на съвѣта е прочее да бламира свои кметъ, ако той злоупотрѣбва съ неговото довѣрие; на какво основание тогава могатъ постоянни комисии, министри и Д-ръ Цачевци

за прѣстѣпленията на кмета да растураватъ самия съвѣтъ?

По какви сж симитѣ престѣпления на кмета?

Другарѣтъ ни Бойчиновъ, възползуванъ отъ 5 дневния си отпускъ, отишелъ въ нѣкои села да се споразумѣе съ кметовѣтъ за прокарване на шосето Дрѣново—Мусина—Свищовъ и да вземе мѣстнието на нѣкои отъ селата, които въ Стамболово врѣме по чисто партизански съображения и за наказание бѣха откъснати отъ Дрѣновската околия, дали тѣ не желатъ да се присъединятъ къмъ послѣдната. Това послѣдното се смѣтня за прѣстѣпление отъ властта?! Но пита се, прѣстѣпление ли е да се агитира противъ извѣстно административно распреѣделение на общинитѣ? Не, това не е престѣпление, това е едно право, кѣто се гарантира отъ конституцията; право е на всѣки гражданинъ да агитира не само противъ нѣкое егдѣлно распореждане на властта или на законодателното събрание, а противъ цѣлата обществена наредба въ страната. Но търновската постоянна комисия и министръ Стоиловъ признаватъ легалното право за престѣпление, погазватъ конституцията, и вършатъ слѣдователно сами престѣпления, само и само за да се отърватъ отъ единъ неприятель тѣмъ общ. съвѣтъ.

Въ същото врѣме, когато кметѣтъ Бойчиновъ се ползува съ отпуска и е билъ по селата, въ Търново засѣдавала провѣрочната на военния наборъ комисия; въ опредѣления денъ трѣбвало да се яви съ новобранцитѣ дрѣновски кметски намѣстникъ; по тоя послѣдния по болѣстни причини закъсилъ и на слѣдующия денъ се явилъ самъ кмета, комуто отпускѣтъ се свършилъ. Но управляющитѣ, като предполагали че др. Бойчиновъ безъ разрѣшение отъ съвѣта се ползувалъ съ отпускъ, побързали да извлѣкжтъ колкото се може по голѣма полза отъ това. Бойчиновъ още въ Търново, а управителя телеграфара на Дрѣновския окол. началникъ да направи справка въ общ. управление имали постановление за отпускъ на кмета. Началникѣтъ не втасалъ да направи това скжия денъ и го отложилъ за идущия, който бѣ не присѣственъ. Бойчиновъ тоя генъ е билъ вече въ града и побързалъ да събщи на началника, че ще му се даде нуждната справка. Тоя послѣдния обаче като се съмнявалъ, че такова не съществува, турилъ единъ стражаръ въ входа въ зданието на общ. управление съ заповѣдъ да не пуца кмета вътрѣ до като не дойде и самъ той. Дохожда кмета и стражарѣтъ го посрѣщналъ съ думитѣ: „имамъ заповѣдъ да не ви пуска“. Др. Бойчиновъ възмутенъ отъ това право, кѣто си присвоява полицията, заявилъ на стражара, че не началника, а той самъ е властния да заповѣдва кой отъ външнитѣ лица може да влиза или не въ управлението и влѣзълъ, въпреки настояванието на стражарѣтъ. Слѣдъ дохожданието на началника, кмета изважда протоколната книга и му дава нуждното постановление за отпускъ, *редовно подписано отъ съзтителитѣ*. На другия денъ на началника пошумнали, че постановлението не било подписано въ скжия денъ, когато е било съставено и за това той привиквалъ въ управлението си съ стражаръ единъ по единъ всѣки съвѣтникъ, за да ги распитва кога сж подписали постановлението. Установило се най сетивъ че отпускѣтъ е даденъ по установения редъ. Но какво ще кажешъ, читателю, за тоя новъ произволъ на полицията да привиква съ стражари въ окол. управление общинскитѣ съвѣтници, като единъ послѣдѣтъ прѣстѣпникъ? Въ името на какво началника смѣе да се вмѣсва така грубо въ дѣлата на едно общинско управление, кѣто не е нищо

избирано, нито пазначено от неговия шеф „Стоилозъ“. От името на съвета се протестира прѣдъ тоя пѣслѣдния, но до сега на ачалника не е наложено никакво наказание.

И така: и втори мотивъ за растуриането на Дрѣн. общ. съвѣтъ е свършено безосновенъ.

Колкото за третия мотивъ, той е туренъ само за да бие въ очи, понеже обикновенитѣ мѣрки, употребявани за подобрене хигиеническото състояние на г. Дрѣново сж точно прилагание, а за да се направи нѣщо повече се изисква не 3—4 мѣсеца, отъ когато се избрали новия съвѣтъ но и много срѣдства, които Дрѣновската община за сега не располага. Властѣта обаче, която мѣда презъ прѣсти на смрадѣтъ и голѣмитѣ нечистотии, които съществуватъ въ много градове, безъ да говоримъ за селата, се загрижила за здравословнитѣ мѣрки на г. Дрѣново, който по голѣмина не е освѣтъ едно по голѣмо село! Тя плаче за здравнето на Дрѣновскитѣ граждани, по не за друго, а за това, че тѣ си имаха единъ общински съставъ, умразенъ на тѣхнитѣ грабители.

Г. Стоилозъ искаше съ една надутостъ отъ опозиционнитѣ депутати да му дадатъ положителни факти, че той върши беззакония. Питаме го сѣга: какви положителни факти е ималъ той за да растури единъ общински съвѣтъ, който се ползува съ общо довѣрие на цѣлото работно население въ г. Дрѣново? Но такива факти не съществуватъ и върху плѣщитѣ на Стоилозъ лѣжи още едно прѣстъпление, което не може да се изличи нито отъ рѣкопѣлсканитѣ на консерваторитѣ и съединитѣ, нито пъкъ отъ високата поддръжка на заинтересованото мѣсто.

Сжщискитѣ причини за растуриането на Дрѣновскитѣ общински съвѣтъ не сж въображаемитѣ прѣстъпки, но тѣзи, че кметѣтъ е социалистъ и е ходилъ въ нѣкои села заедно съ нѣкои отъ другаритѣ си въ съвѣта да агитира въ полза на социализма.

Друга важна причина е тѣзи, че нѣколко влиятелни дрѣновски богаташи сж лично заинтересовани, щото социалиститѣ да не раскриятъ кражбитѣ на бившия общински съставъ, въ които и тѣ сж компрометирани. Тия хора иматъ арка и приятели въ търновската постоянна комиссия и въ окръжното управление, които настояли прѣдъ своя човѣкъ въ правителството за растуриането на съвѣта. И така тройния съюзъ на комиссията, полицията и министерството чрѣзъ произволъ се отърватъ отъ социалиститѣ за да прикриятъ кражбитѣ.

Това нека хубаво запомнятъ дрѣновскитѣ работници и занаятчи. Заинтересованитѣ богаташи прѣскали всѣкакви клѣвети противъ дрѣновскитѣ ни другари за да не ги допуснатъ до общината, по когато дрѣновци не имъ повѣрваха и дадохъ своето довѣрие на социалиститѣ, тогава тия богаташи съ помощта на властѣта погазватъ закопитѣ, за да ги отстранятъ на сила отъ общинското управление.

Високопоставенитѣ крадци, зацѣпвани отъ полицията, хичъ не имъ е хубаво, гдѣто дрѣновци ги бѣха истикали отъ топлото имъ гнѣздо. При новитѣ избори тѣ ще искатъ пакъ да влѣзатъ въ него, защото тѣ смѣтатъ, че общинската властъ е само за тѣхъ създадена, за да си уреждатъ своитѣ смѣтки, а не за гражданитѣ, които хемъ избиратъ съвѣтницитѣ, хемъ даватъ пари на общината; но нека дрѣновскитѣ работници и занаятчи при нови избори докажатъ, че тѣ не искатъ другъ да бурдисва падъ тѣхнитѣ интереси, освѣтъ самитѣ тѣ; нека тѣ покажатъ още единъ пътъ, че тѣ не искатъ щото общината да бѣде дойна крава, отъ която да бозаятъ дрѣновскитѣ чорбаджии.

Като свършваме, ний поздравяваме нашия

другаръ Байчиповъ за голѣмата честъ, която му направи властѣта съ едно произволно растуриане на общинскитѣ съвѣтъ. Дрѣновскитѣ чорбаджии показана, че силно се боятъ отъ социализма и като сж безсилни да спечелятъ довѣрието на населението, което експлоатиратъ, тѣ викатъ на помощъ властѣта. А другитѣ граждани нека видятъ още единъ пътъ на кого служи властѣта.

Свищовеката Соц.-Демократическа група.

Нашиятъ Свищовски другари, които поради запятаята си бѣха принудени да се распрѣснатъ по разни градове или не можаха да се събиратъ по често, прѣди три мѣсеца отново се събрали и взели слѣдующата резолюция, която ни пращатъ за обнародване:

Днесъ, 28 Септември 1894 год., ний, членовѣтъ на мѣстната група отъ Соц.-Демократическата партия, като вземемъ прѣдъ видъ, че за да се помогне на лошото положение на нашиятъ братя работници въ г. Свищовъ, се изисква една по усилен дѣятелностъ, рѣшихме да съединимъ нашиятъ распокъсани сили и да поведемъ една жива борба за пропагандиране на Соц.-Демокр. идеи и за организиране на Свищов. работно население. Облгнати на нашата взаимна поддръжка и въ нашата солидарностъ, ний сме рѣшили и енергично да помагаме на нашиятъ другари отъ другитѣ градове въ постигане на нашата обща задача — въдъхване на нашето класово съзнание въ работницитѣ. Въ нашия търговски градъ несправедливостта на днешната наредба и противорѣчието между работницитѣ и експлоататоритѣ сж хвърля въ очитѣ на бѣдното население повече отъ колкото въ други градове изъ вътрѣшността на България.

Като пращаме нашиятъ братски поздравления до всичкитѣ ни другари, ний викаме заедно съ тяхъ:

Да живѣе работническата Социалъ-Демократическа партия!

Да живѣе международния социализмъ!

Долу тиранията и всѣка експлоатация на човѣкъ отъ човѣка!

г. СВИЩОВЪ.

ЗА ГРУПАТА

Секретаръ: Х. Т. Данаяловъ.

До студентитѣ социалисти въ София.

ПРОТЕСТЪ ОТЪ БЪЛГАРСКИТѣ СТУДЕНТИ СОЦИАЛИСТИ ВЪ НАНСИ.

Другари,

Макаръ да сж прѣсни още печуванитѣ звѣрства на онзи побѣсѣлъ тиранинъ, който се казваше Стамболовъ; макаръ да сж прѣсни още ония своеволни истезавания върху всѣки, който си дигаше гласътъ противъ тираническото му управление; макаръ да сж прѣсни още жертвитѣ, скѣпитѣ жертви, Келевловъ и Генчевъ, които пий, социалиститѣ, дадохме на мижлий развратенъ режимъ: сегашното правителство забрави всичко това и не се засрами да притурни при многото други до сега още едно най-тържественно потѣпване на законитѣ въ страната ни, като малтретира чрѣзъ полицията по единъ най-грубъ и осѣдителенъ начинъ студентитѣ Личковъ и Стойковъ. Гдѣ останяхъ високо прокламиранитѣ „свобода и законностъ“? Гдѣ останя зачитането правата на българскитѣ граждани? Въ името на истинската свобода и законностъ, въ името на правата на българскитѣ народъ, въ името на мъжкитѣ и теглата му, ний българскитѣ студенти-социалисти въ Нанси, като се присъе-

днияваме къмъ протеста ви противъ постѣпката на Морфова и като молимъ социалиститѣ депутати да интерпелиратъ въ Камарата по тоя случай викаме:

Да живѣятъ свободата и законността!

Да живѣе социалната революция!

Отъ българската студентческа социалъ-демократическа група.

До Редакциитѣ на неопитнитѣ и доблѣстни борци на в. в. „Социалистъ“ и „Работнически Другаръ“.

Протестъ.

Въ временното ни отсъствие отъ Фрибургъ другаритѣ ни студенти имали добрината да протестира прѣдъ глѣбата и дивашка постѣпка на капитанъ Морфова, единъ отъ героитѣ на „моралното влияние“. Като се извиваеме съгласни съ протеста на другаритѣ ни, не можемъ да не скѣримъ, че тѣ въ последния си пунктъ сж взели рѣшение да се напечата протеста въ всичкитѣ български вѣстници, изключая в. „Прогрессъ“, който е нагизилъ вече въ блатото, а пъкъ сж забравили другитѣ пачаври, на чело на които стои дивата порнографическа „Свобода“, съ свой редакторъ мръсеникъ — звѣръ Стамболовъ, който за своитѣ кражби, безобразия, безчества, тиранства, звѣрства и мърсоти отдавна би трѣбвало да нахрани червитѣ — сто защо ние считаме испращането протестъ до него за толкова прилично, колкото и окачането звѣнецъ на една свиня. Ползуваме се отъ случая да поздравиме борцитѣ: Габровски, Сакъзовъ и Китанчевъ. Долу тираниитѣ! Да живѣе свободата!

Г. Стефановъ, К. Христовъ.

Единъ разговоръ съ Либкнехта.

Единъ отъ редакторитѣ на „Фигаро“, органъ на палишашкитѣ аристократически кръгове въ Парижъ, расправя по слѣдующия начинъ за разговора си съ извѣстния Германскитѣ социалъ-демократически ветеранъ — Вилхелмъ Либкнехта.

„Отидохъ въ редакцията на Vorwaerts, Benth Strasse за да видя Либкнехта, който е главенъ редакторъ на този вѣстникъ. Въ дѣното на двора, прѣзъ една тѣсна и извилиста стѣла, азъ се искачихъ до третия етажъ.

Тамъ сълѣдхъ този надписъ на стѣната: „Vorwaerts“ вѣстникъ на Берлинцитѣ“. Въ сжщото прѣме видяхъ и входа на редакцията. Бутнахъ една врата и влѣзохъ въ една предия стая твърдѣ проста, гдѣто имаше двѣ-три пейки за сѣдане и нѣколко столове. На дѣсно сж бюрата на редакцията, раздѣлени: редакции на разни фа ти и редакции политическа. Въ дѣното на тая стая се намира кабинетъ на директора, главния редакторъ. На послѣдната врата азъ поклонихъ и единъ монотоненъ гласъ се обади: влѣзте. Единъ човѣкъ, на изгдѣ около шестдесетъ години, стоеше правъ въ този директорски кабинетъ, и малко наведено нишеше върху едно доста височко бюро. Азъ се приближихъ до него, и като му прѣдставихъ картичката си, съобщихъ му, че желая да поговори малко съ „депутата Либкнехта“.

— Азъ съмъ, ми отговори мой събесѣдникъ. Голѣмо бѣше моето очудване. Азъ до сѣга не бѣхъ виждалъ ни единъ пътъ приятеля и послѣдаватели на Карлъ Маркса. Признавамъ, че съвсѣмъ другъ си прѣдставявахъ човѣкътъ, който въ 1848 година зацѣпваше идеитѣ си съ оръжие въ рѣка и който отъ толкова години пасамъ проповѣдва социалната революция.

Съ свой черенъ и дългътъ рдинготъ, дълбокитѣ си по малко замислени очи, съ свитѣ си косми и брада, съ единъ видъ буржуазностъ въ цѣлата му личностъ, азъ бихъ го взелъ поскоро за единъ старъ учителъ, отъ колкото за дѣйстви елния шефъ на германската социалистическа партия.

Азъ го помолихъ да ми каже мнѣнието си върху настоящето положение на социалистическата партия, както и върху прочутия проектъ, който въ послѣдно врѣме правителството е внесло въ райхстага за да се попрѣчи на социалистическитѣ стрѣмления.

„Азъ съмъ практикъ, а не политикъ, започна той. Ето защо азъ се боя да играмъ ролята на пророкъ. Вий питате за денѣтъ, когато ще въстѣржествува социализма? Азъ не го знамъ, но вѣрвамъ искрено, че той е близъкъ. А туй което зная добръ по начинъ неотрицаемъ, е че раструйството на капиталистическото общество отъ денъ на денъ се по-вече усилюва. Всичкитѣ скандали, на които сме свидѣтели не сж освѣтъ продуктъ

на дневната буржуазна организация. Тя ще прѣстанѣ, когато и самата организация бѣде унищожена“.

А когато му забѣлѣзахъ, че дневното „общество“ се готви да се защитава и че въ Германия е предложень новъ законъ, който да въстанови неговитѣ сили и ония на приятелитѣ му, той ми отговори много спокойно и хладнокрѣвно, безъ да направи какъвъ да е жестъ:

„Бржкоата сѣ до толкова много развратени и изнежени, щото сѣ неспособни да се борятъ. Зная, че у насъ искатъ отново да ни прислѣдватъ. Но тамъ гдѣто единъ Бисмаркъ пропадна, мислите ли вий, че единъ Хоенлоуе, единъ Кйолеръ или единъ Микелъ ще може да сполучи? Ако онзи гигантъ, който бѣше нашия смъртенъ врачъ, биде побѣденъ отъ насъ, надѣватъ ли се вий, че тѣзи Лилипутовци ще бѣдѣтъ въ състояние да си мѣрятъ силитѣ съ насъ? Не, този законъ е едно ново доказателство за безпорядѣка, въ който сѣ потънали нашитѣ управници. Тѣ не знаятъ вече съ какво да ни смажатъ, та когато направитъ нѣщо за да ни досѣгнатъ, тѣ съ това ни възвеличаватъ.“

— Но, попитахъ го азъ, казватъ че намѣрението на императора, въ случай, че този законъ не бѣде приетъ отъ Райхстага, било да растури послѣдния и да унищожитъ всеобщото гласоподаване.

— Държавенъ превратъ ли? ... Азъ не вѣрвамъ да иматъ даже кѣражъ да се опитатъ въ това. Това би било твърдѣ рискувано ...

А тъй като азъ извихъ съмнѣние въ силата на социалистическата партия да противостои на единъ държавенъ превратъ, предизвиканъ отъ императора, който ще се опира на войската, той прибави като избираше думитѣ си:

„Ний сме готови на всички случайности, но повтарямъ, азъ не вѣрвамъ нито за единъ държавенъ превратъ, нито за распуцанieto на райхстага, обаче това не ще рѣче, че бѣдѣщата парламентарна борба не ще бѣде сериозна. Така щото законопроектътъ противъ революционеритѣ, поне въ настоящата си форма, не може да бѣде приетъ и не ще бѣде приетъ ... бѣдете въ това увѣрени ...“

Оставаше ми да узная отъ устата на Либкнехта да ли предложенитѣ противъ него и отхвърлени въ едно отъ засѣданията на райхстага прѣслѣдвания ще бѣдатъ изпълнени слѣдъ свършека на парламентарната сессия. По единъ най убѣдителенъ начинъ шефътъ на германскитѣ социалисти ми каза:

„Не вѣрвамъ че правителството ще настоява да извърши една подобна ... глупостъ; но лично, азъ много малко се занимавамъ съ тоя въпросъ. Ако правителството настоява да иска прѣслѣдванията, то ще влѣзе въ едно сериозно стѣлкновение съ райхстага и ще претърпи фиаско. Ако пъкъ напротивъ, то не ще иска да прѣслѣдва, тогава това ще бѣде за него едно *срамно отстъпване*. Както и да е, то ще изгуби, нѣщо което ще бѣде въ наша полза.“

В. „Фигаро“, като свършва този разговоръ, констатира, че апостолътъ на социализма е пълень съ надѣжда за своята партия и вѣрва наскоро да достигне заедно съ нея до обѣтованната земя.

„Le Peuple“

Въ Нова Загора се помина другарѣтъ ни Даню Гергевъ Пачевъ на 11 т. м. Покойния бѣ учителъ въ градътъ, но неговата дѣятелностъ не се ограничаваше само въ рамкитѣ на училищната програма. Много има да скърбимъ за загубата, която прѣтърпяваме въ лицето на покойния. Многого му прѣснелъ трудъ да се прѣдаде всецѣло на дѣлото го тласна въ обятията на смъртта. Чакъ до послѣднитѣ си минути той не прѣстава живо да се интересува отъ общото ни дѣло. Искаваме най дълбокиятъ си съжаления за загубата, която нашето дѣло претърпѣ съ неговата смъртъ. Поклонъ на прахътъ му!

Арменскитѣ Социаль-Демократи.

При общата задача на социалистическитѣ партии да докаратъ освобождението на угнетеното човѣчество, социалиститѣ, безъ раз-

лика на вѣра и народностъ, на всегждѣ си подаватъ братска рѣка, въ борбата противъ тиранията и експлоатацията надъ по слабитѣ. Централний комитетъ на Бѣл. Соц.-Демократ. партия е получилъ слѣдующето поздравително писмо отъ Руссенскитѣ ерменци социаль-демократи, което ний печатаме въ преводъ:

До Централ. Комитетъ на Бѣл. Соц.-Демокр. Партия
СОФИЯ

Граждани,

Руссенскитѣ членове на Арменската Соц.-демокр. партия, дълбоко трогнати отъ съчувствующитѣ статии, напечатани въ в. Социалистъ, съ които се възхваляватъ нашитѣ другари и нато се насърдава още единъ пътъ енергичната борба, поддържана отъ Арменскитѣ Соц.-демократи противъ турския абсолютизмъ и тирания, слѣдствие на което бѣха послѣднитѣ революционни събития въ Армения, сѣ повѣрили на мѣстната група на партията приятната длъжностъ да ви изнасятъ своитѣ чувства на братство и солидарностъ и горѣщо да ви поздравимъ за вашето смѣло държение въ славната борба за пълно освобождение на цѣлото човѣчество.

Мѣстната група на партията вѣрна на своитѣ начала за братство и равенство, бърза да искане най искренитѣ чувства на своитѣ съмишленици къмъ васъ и да испрати своитѣ братски поздравления къмъ Бѣл. С. Демон. Партия съ вѣстъ: Да живѣятъ Българскитѣ социалисти! Да живѣе освободителния социализмъ!

г. Руссе,
14 Декември 1904 г

За групата „ХЕНЧАКИСТИ“
на Арменск. Соц.-Демократическа
партия, Секретарѣтъ: МУРЧИЯНЪ.

На Балкансой Полуостровъ и въ Мала-Азия на социалиститѣ лежи благородната задача да се борятъ за извоюванieto на оная свобода, съ която западнитѣ народи отдавна се ползватъ. Прѣдъ сръдиевъковини деспотизмъ въ Турция и прѣдъ върлующитѣ произволи и безакония на властѣта въ освободенитѣ Бѣлгария, Сърбия и Гърция, тѣ първи сѣ повели борбата, която, прѣдъ общия врагъ, е чужда на всекакви шовинистически и дрѣбнага спорове. Тѣ прямо вървѣтъ къмъ задачата си — политическата свобода на народитѣ, като необходимъ за по нататъшното работенне и тѣхната солидарностъ не може освѣтъ да увѣличи нашата сила.

Като благодаримъ на руссенскитѣ ни другари арменци за изказанитѣ имъ чувства на братство и солидарностъ къмъ българскитѣ социалисти, ний ги поздравяваме отъ името на всичкитѣ ни другари въ Бѣлгария съ вѣстъ:

Да живѣе Арменската Социалистическа революционна партия!

ПРЯМИТѣ НИ ЗАДАЧИ.

Единичката партия, у насъ, която има за цѣль политическото въспитание на народѣтъ ни и неговото добруване, е работническата социалистическа партия. Колкото повече политическото съзнание на народа ни е развито, и колкото повече той съзнава положението на своитѣ интереси, толкова повече нашата партия ще се постави на непоколебими основи. Силата на тази партия е въ народа. Ний не дѣйствуваме за отдѣлни личности, които да качваме и сваляме отъ властъ, а дѣйствуваме за народа, за оня народъ, който се казва: „работно население“. Политическата борба за насъ е сръдство да сгрупираме това население и го опѣтваме въ нѣти на освобождението. Колкото повече, като политическа партия, ний сме много и силни, толкова повече натискътъ ни върху законодателното тѣло ще бѣде по чувствителенъ.

Ний прочее трѣбва да обърнемъ внимание на политическата ни организация; трѣбва да имаме за цѣль въспитанието на работния народъ и неговото сгрупиране въ отдѣлна партия. По това ние принципиално се отличаваме отъ другитѣ безпринципни и безпрограмни партии. Сръдствата чрѣзъ които можемъ непосредствено да влияемъ на народа, сѣ политическитѣ клубове, публичнитѣ събрания, митингитѣ. Така щото, преди всичко нашитѣ другари, сѣ длъжни да се погрижатъ за отваряннето на политически клубове, въ разнитѣ градове, как-

вито сѣ клубовѣтъ въ Ямболъ и Сливенъ, въ които да събиратъ работници и запалтчи. Тѣзи клубове ще бѣдѣтъ училища за народа. Въ тѣхъ ще се получаватъ всички вѣстници, може и нѣкои списания, съ политически отдѣли; въ тѣхъ ще се говори по въпроси отъ общъ характеръ; ще се обсъждатъ дѣйствителна на властѣта и общината и ще се обсъждатъ разни въпроси по запалтитѣ, земледѣлието и политиката; ще се даватъ ефѣпи недѣлни вечеринки и пр. Освѣтъ това тѣзи клубове сѣ необходими за прѣзъ време на избори. Тѣ ще сѣ центръ на политическо размърдване. Отваряние на подобни клубове е най лесно. Тѣ сѣ необходими.

Освѣтъ това нашитѣ другари трѣбва да се заловятъ за работа и между земледѣлческото население въ градоветѣ и селата. Зимното врѣме е най удобно за това. Къщитѣ на нѣкои отъ приятелитѣ ни земледѣлци, могатъ да бѣдѣтъ центрове за сбирка.

Нека да не чакаме кога наблизатъ борни, да се залавяме за работа, а сега. Сега, когато другитѣ партии спятъ, ний трѣбва да сме будни. Политическото въспитание на народа — ето тѣзи е една отъ най първитѣ ни задачи.

Д. В. Русалски.

КОНСЕРВАТОРСКИ ПЛАНОВЕ

В. Черно Море почна да прѣкарва реакционнитѣ възглѣдове на консерваторитѣ. Въ послѣдния брой, като разгѣжда политическия животъ на Бѣлгария, той дохожда до заключение, че за да се обуздае *партизанството* у насъ трѣбва да се измѣни сегашната конституция, като се раздѣли законодателната властъ т. е. трѣбва нѣщо като втора камара, сенатъ. Мѣжду другото изказва такава мисль: „при дневната конституция или камарата трѣбва да заповѣда на правителството и ще настане *анархия* (!), или правителството ще заповѣда на камарата и ще настане *тирания*.“ Съ други думи, за да нѣма „анархия“, трѣбва да има една горня камара, избирана съ извѣстенъ цензъ, или коронни депутати за да заповѣдаватъ на другата камара, излѣзла непосредствено отъ всеобщото избирателно право.

Колкото и да е невѣжо таково заключение, по въ него се протѣжда желанието на консерваторитѣ да турятъ юзда на избирателитѣ, като сконцентриратъ властѣта по единъ законодателенъ пѣтъ.

За да подкрѣпи тѣзи си мисль, Черно Море се ползува отъ повѣдението на сегашната камара, избрано подъ „моралното влияние“ на полицията. Той казва на лаковернитѣ си читатели: „ня, вижте това работенно болшинството: това е естествено при дневната конституция.“ Но какво е крива една свободолюбива конституция, ако консерваторитѣ и съединитѣ сѣ такива неспособни и нищожни хора, ако тѣ за свои партизански цѣли, за своята жедностъ за властъ, се отказаха отъ своята воля и играятъ по свирката на придворната клика? Ще се ограничи ли безпринципната борба, ще се откажатъ ли буржуазнитѣ политици отъ да жертвуватъ интереситѣ на народа, за да защитаватъ свои лични интереси, ако конституцията се стѣсни? Нѣма ли салцитѣ тия хора и утрѣ да правятъ това, което правятъ днесъ при съществуванieto на една камара?

Истинскитѣ причини на дрѣбнитѣ партизански борби не лѣжатъ другагѣ, освѣтъ въ социално-политическото развитие на страната. Отъ тия борби, отъ тѣхнитѣ егоистически стрѣмления на политикани по професия въ послѣднитѣ десетъ години не създаваха друго, освѣтъ орѣжне на реакцията, на консерва-

тизма, на стъсненитя. Буржуазно-бюрократическият ни партии доказах многократно, че сж готови да управляват странава съ стъснения, въпреки писанитъ въ закона свободи. И в. *Черно Море* прѣпоръчва стъснението на конституцията за да се даде на тия партии още по силно оръжие за ограпичението на свободата.

Не е вѣрно, че съ стъснението на конституцията партизанствата ще се обуздайтъ, а народа и правдата ще спечелятъ. Това е прахъ, когото *Черно Море* хвърля въ очитъ на народа. Не е вѣрно, че законодателната властъ ще бѣде идеална, ако се прѣдаде въ ръцѣтъ на хора, които не сж отговорни прямо прѣдъ своитъ избиратели, и когато народа нѣма право да упражнява по чувствително свой контролъ надъ своитъ избраници.

Стъснението на свободата нѣма да научи народа повече да се ползува отъ нея, а ще даде само по голѣма властъ на неговитъ угнетители, за да могатъ още повече да го угнетяватъ и за да се распоредатъ по свободно съ неговата кисия. Цѣрътъ е въ широкитъ политически борби, а не въ тѣхното стъснение, което *Черно Море* прокарва въ своитъ възгледи за законодателната властъ. „Правдата, искреността и законността“, за които плаче Варненския органъ на софийскитъ превратаджии, не сж идеалъ на едно твърдо, по рѣдко смѣнявано правителство. Съ една ограничена конституция прикрититъ днесъ диктатори ще станатъ озаконени диктатори и безнаказано ще играятъ хоро надъ работническия гърбъ, безъ да се страхуватъ, че могатъ лесно да се хвърлятъ на земята.

В. Миръ отдавна държи единъ куртизански тонъ къмъ кляза и оскърбителенъ за свободата на народа. В. *Черно Море* излиза по смѣлъ и раскрива какво мисли да прави консерваторската клика. Не на праздно сепоеикаха 85 военни помощници на околийскитъ пачалници, не на праздно се изслушва огромния воененъ бюджетъ. Намѣренията на правителството личатъ отдавна, но органитъ му сега захващатъ на всеуслышание да трѣбятъ и да предизвѣстиятъ една може би отчаяна борба между консерватизма и демократията.

ПОВѢДАТА НА ВЕРЛИНСКИТЪ РАБОТНИЦИ СОЦИАЛИСТИ.

Преди да настѣпи тѣзъ годишния, 1 Май (19 Априлъ), нѣкои Верлински капиталисти на бира заплашихъ своитъ работници, че ако празнуватъ денътъ за осмочасовата работа, ще ги испѣдятъ отъ фабриктъ си. На 1 Май работницитъ, които пълнитъ буретата безъ да се страхуватъ отъ заплашвания, напуснали работата и отпразнували своя денъ. На втория денъ господаритъ не ги приели на работа и заявили, че сж готови да затворятъ фабриктъ въ продължение на осемъ дена. Въ отговоръ на това, другитъ работници, вмѣсто да се стрѣснатъ, заявяватъ, че искатъ увѣличение на заплатата. Господаритъ разсърдени, исхвърлятъ на улицата още 500 души пивовари, посачи и др.

Тогава венчикитъ работници отъ Берлинъ подаватъ братска ръка на испѣденитъ и обявяватъ бойкотажъ на бирата. Навитъ работници може би да не знаятъ какво нѣщо е *бойкотажъ*: това е едно силно оръжие, съ което надничаритъ могатъ да накаратъ господаритъ да изгъ играятъ по тѣхната свирка; сговарятъ се всички да не пиятъ бира отъ ония бирарии, които сж враждебни на тѣхъ, и господаритъ, като изгубватъ модернитъ си, търпятъ голѣми загуби.

Вирното производство има таково значение, каквото нѣматъ много други производства въ Берлинъ. Господаритъ на бирата теглятъ загуби не само тогава, когато работницитъ напуснатъ тѣхнитъ фабрики, ами когато не ходятъ да пиятъ бира и въ ония заведенія, гдѣто господаритъ я продаватъ. Това е по лошо за господаритъ отъ колкото ако работницитъ напуснатъ само бирнитъ имъ фабрики.

Тѣзи войни траятъ близо осемъ мѣсеца. Тя струва много скъпо на господаритъ, защото тѣх-

нитъ печалби падаха много бързо. А на работницитъ до 6 декемврий т. г. тя струва 179668 л., събрани между самитъ тѣхъ и тѣ бѣха готови да я продължатъ още дълго време, защото въ събраниято си на 6 декемврий тѣ сж намѣрили въ касата си нови 13750 л., готови за тѣзи цѣль, пѣкъ и нови помощи се предвиждали. Като видѣли какъ стои работата въ това събрание, господаритъ най сѣтне не могле да истѣрпятъ и отетѣпили, като приели слѣдующитъ унижителни условия, които имъ се наложили:

Отъ 20 декемврий т. г. за работницитъ отъ бирарийнитъ фабрики се урежда една бурса на труда съ постоянненъ комитетъ, който ще служи за помирително сѣдилище между тѣхъ и господаритъ. Комитета ще се състои отъ 9 души, — 4-ма назначени отъ господаритъ, 4-ма избрани отъ работницитъ и 1 избранъ по взаимно съгласие. Никой работникъ не бива да се изключва само за това, че принадлежи къмъ нѣкой социалистическа група или работническо дружество.

Работницитъ, които бѣха испѣдени презъ май, стоятъ на първо мѣсто между ония, които се при матъ на първо мѣсто; даже се приематъ 33-мата души, които бѣха изключени за винаги.

Така се свърши тая дълга борба. И тя се свърши тѣкмо въ такъво време, когато правителството трѣбва да почувствува тѣхната сила, като се заема противъ социалиститъ. Сговорността на работницитъ всичко побѣждава.

ПО ПОТЕРАДЖИЙСТВОТО.

Четемъ въ доклада на Върхви. Смѣтна Палата по изпълнение бюджета за 1892 година, че за презъ нея година сж биле предвидени въ бюджета „за искарване потери по преслѣдване разбойници 250,000 лева и за възнаграждане на потеритъ (чл. 9 отъ закона за изстрѣблѣние разбойничеството) 15,000 л.“. Споредъ сѣщия докладъ отъ тѣзи сумми сж похарчени и оправдани за първитъ 193, 516 л. 70 ст. а за вторитъ 4,600 л. Така шото отъ тука ясно се вижда и потвърдява, че сж се искарвали потераждии не да преслѣдватъ разбойници по горитъ, защото е нѣмало такива, а сж искарвали потераждии въ градоветъ и селата да подетпушатъ мирното население т. е. да го шпиониратъ.

Това го знаятъ и малкитъ дѣца. Това го знаятъ и сегашнитъ управници, защото тѣ сж имали случая да бждатъ преслѣдвани (слѣдени) отъ такива потераждии въ срѣдъ града. Знаятъ го и Стоиловъ и Начовичъ, но при всичко това тѣ не сж засрамира да поискатъ безу словни и потераждийски фондове и работолюното болшинство имъ ги даде. Ще коренятъ Стамболовцината, а тѣ върватъ по стѣпкитъ и и узаконяватъ гнусния институтъ на шпионството. И слѣдъ всичко това Стоиловъ има самолюбното да се възмущава, че въ събраниято го нарѣкли лѣжець, когато депутатъ Досевъ говореше по исканиято сумми за потераждии и каза, че и сега има потераждии (шпиони), за което се искатъ тѣзи пари.

Отъ министерската трибуна той стапа да защити шпионския институтъ съ едно „лѣжешъ“, но за това той си получи приличното възнаграждение. Позора, който си лепна на челото, ще му бѣде наметенъ. Той достойно иска да замѣсти предшественика си и умразния му режимъ, като махна маската на модерността.

Слѣдъ всичко това работата става ясна и отношенията опредѣлени. Ний имаме единъ ежимъ, който иска да се крѣпи на шпионството и потыкваннето гражданскитъ права и свободи.

Г. И.

Законъ за слугитъ.

Разградский общински вѣстникъ е напечаталъ въ 23—24 си броеве единъ *правилникъ за слугитъ*, приетъ отъ общинския съвѣтъ и който влиза въ сила отъ 1 Януарий

1895. Въ него се опредѣлятъ отношенията между господаритъ и слугитъ, като се палага на единитъ и на другитъ да пазятъ извѣстни задължения.

Нуждата отъ такива правилници се чувствува на всѣкадѣ; който е слѣдилъ отдѣлътъ *работнически инспекторъ* въ социалистическитъ вѣстници, забѣлѣзалъ е много случаи, въ които господаритъ, като не сж обуздани съ нищо, се отнасятъ твърдѣ грубо къмъ незащитениитъ слуги; недоплащатъ имъ, псуватъ ги, биятъ ги и т. н., безъ да има нѣкой да ги ограничава.

Въ горния правилникъ отъ господаритъ се изисква да опредѣлятъ точно на какви условия приематъ слугата. Но при все това ний сме длъжни да кажемъ, че този правилникъ облагодѣтелствува повече господаритъ, отъ колкото работницитъ. Задълженията на едната и другата страна сж опредѣлени въ повечето случаи съ общи думи, които, господари, като влиятеленъ, като по силенъ отъ работника предъ голѣмцитъ, може да ги растяга както иска. Ний ще покажемъ на нѣколко примѣра.

Чл. 7. Слугата е длъженъ за всѣко едно отсъствие да иска предварително разрѣшение отъ господаря си. А между това съ исключение на разболѣване не сж помѣнати поне по важнитъ случаи, въ които господаря е *длъженъ* да разрѣши *непремѣнно* отпуща. Нѣкои нещастни случаи въ семейството на слугата, неотложна нужда да се види съ нѣкого, да свърши нѣкой своя работа и т. н. изискватъ шото господари безъ друго да даде отпущетъ, но споредъ правилника, той може да направи това по свое „вътрѣшно убѣждение“. При това слугата може да напусне господаря си преди срока само въ посоченитъ отъ правилника случаи, а господари има пълно право да испѣди слугата си преди срока не само въ предвиденитъ случаи, но и *когато поиска* (чл. 26) — „Когато господари постоянно кара слугата на работа, която не е предвидена отъ условиято, има право да напусне господари си (чл. 15, г). Тукъ, както виждате, границитъ на господаревитъ прѣстъпки никакъ не сж опредѣлени; за да напусне слугата трѣбва да върши *постоянно* ония работи, на които господаря го кара въплъ отъ условията, а не отъ единъ нѣтъ, както го изисква интереситъ на работника. Господари може да кара слугата си да му върши работата за сѣщата заплата нѣколко мѣсеца на рѣдъ, та тогава белки сполучи да добие право да го напусне. Ето колко е справедливъ правилника на Разгр. общ. съвѣтъ.

Но като вѣпещъ на всичко това е, че само градския кметъ има право да бди за изпълнението, на правилника. Той изслушва господари и слугата и той рѣшава по своето усмотрѣние кой има право. Тукъ ясно личи колко сж онеправдени слугитъ. Отъ волята на кмета зависи тѣхната сѣдба. А извѣстно е какъ по бащински рѣшаватъ кметоветъ тия работи. Господари може да оскърбява, да бие, па да иска одържки отъ заплатата на работника, да го кара на разни работи и кмета, за да не скърши хатѣра на господари, който може да бѣде нѣкой влиятеленъ чиновникъ или търговецъ, нѣма да признае, че слугата има достатѣчни основания да напусне господари си или да иска общетение. Това право не трѣбва да се дава само на кмета, а на особенни съвети, избрани измежду господаритъ и по между съсловнето на слугитъ, който да решава спороветъ. Инакъ даже по голѣмата частъ отъ правилника е полезенъ много повече на господаритъ отъ колкото за слугитъ.

Съ този правилникъ разград. общ. съвѣтъ покава на слугитъ, че той взима повече страната на господаритъ имъ. Това е една наука за венчикитъ работници. Остане ли само ла господаритъ да опредѣлятъ условията на труда, тѣ винаги задържатъ за себе си по

шестото парче и онеправдават работниците.

Според нас, не е достатъчно само създаване на правилници за слугител от кметствата. Народното Събрание трябва да създаде особен закон за слугител, чирацител и калфити с определени на минимум (най малкител) заплати, които трябва да получават тел и условията, които да гарантират интересител на ония, които днес сж турени под пълния произвол на господарител. Опрелни на тии закони слугител ще могат да търсят смелка от господарител пред сждилищата както се наказват и всички други злоупотребили.

Но и такел закон Събранието пелма туку така да го издаде. Като защитава богаташител, то пелма да иска да имел развал рахателка сж такива закони. Подобренията пелма да дойдат като харизани, но трябва да се извоювател. Събранието само тогава ще слуша гласител на работнител когато почувствува телхната сила.

ВЪНКАШНА ХРОНИКА.

Англия. Наскоро белгийския ни другар Емил Вандервелд е посетил Лондонскител социалисти. По тии случай се устроило едно събрание от социал-демократическата федерация. Хиляди лица се натискали в салонтел, гдето трябва да се държи релчта. Най напред се прочели поздравителни телеграми от Испания, Цюрих, от комитета на германската социал-демократическа партия. Сетел гражданинел Вандервелд верел шумни братски поздравления в продължение на пет минути, поздравил английскител работници от телхнител брати в Белия и от депутатската социалистическа група. Той посочи на в. „Daily Chronicle“, който белгийскител социалисти дължат свои успел не на друго ами на това, че сж повечето радикали. Да поддържател приложението програмата на международната социал-демократия, е казал той, да имаш общественото владение селдетвата на производството и на разелната, да бжел един горел републиканец, да празнуваш годишнината на парижката комуна, да поселваш сж радост и вселение празникел на труда 1-й Май, — ако всичко това значи да бжел радикал, тогава — да, ний сме радикали! Но ний много се съмняваме дали е такел белгийския и английския радикализел.

Всичката истина е в това, че белгийската партия заема едно особено положение. Ний, както французител, имаме извередната и благородна обич кел идеалното челелчество, ний се вдъхновяваме от неселрупимител заключения на германския научел социализел, ний вверим по стелкител на английскител работници в пелта на практическител организации. Ето какел ний можахме да създадем тии велика белгийска работническа партия, които от пелвата селнца на избирателното поле нанесе такава голелма побелда и които селд нелколко години ще бжел болшинство в нашата страна.

Телзи хубава релч се поселсна сж най искренно съчувствие от английскител ни брати. Събранието се вдигна и приселтствущител се отелглили сж приелвител на славната марселела.

Поповел в Дания. Напоследелкел в Дания се забелзва, че между ниспето духовенство, поповел, които лице на лице се селлчат сж мизерията на работни народел, социализма захвател да придобива свои съчувственици. Така, на едно събрание в столицата, гдето много работници дошле да слушат релчител на социалистическител оратори, нелкои попове изелзли открито да говорятел на приселтствущител, че социализма не само не е утопия, за какелто го представяват капиталистител, но той не противорел на проповелдител на Исуса Христа. Това движение между поповел възбужда страхител на управляущител.

Осем часа работа.

Една крачка кел добиванието на 8 часов работел ден е направено в Норвегия. Съгласно взетото релшение на Storting'a (Народното Събрание), работнител в правителственител работилници ще работят 53 часа не-

делел трудел. Това релшение е вече велло в сила, което подобрява положението на 1095 работника. От телзи работници 239 сж работели по 60 часа в неделята, 723 сж работели по 56 1/2 и 136 по 54 1/2 часа в неделята. Норвегия е може би „дива“ страна, но какел мисли да прави правителството на цивилизована България, относително подобелнието на мизерното положение на работнител сж в мината при Перник? Ами нашето Народно Събрание, сж своята вече доказана „интелегентност“, ще посел ли да послелдва примелра на Норвежкител предстватели?

Перникския мипел работник работи в денел 12 ч., в неделята значи 72 ч. Заплатата му е 2 лева на денел. От телзи 72 ч. като извадим 8 ч. (6 деля по 1 1/2 ч. за обелдание), оставател 63 часа на неделята поджелменел трудел! Да, Господа народни, този именел работник трябва да работи 105 часа за да вземел 20 лева, които вий получавател за 3 часа протегания и расходания, и то не в Перникската мипа, а в зданието на Народното Събрание.

РАБОТНИЧЕСКИ ИНСПЕКТОРЪ.

Повече струва интереса на капиталиста, от живота на работника. Спиртната фабрика в село Слокошица, Кюстендил, която държи под наел изелстия в Кюстендил банкерел Дави Алкалай, е нарочно повикал от Виена Антонел Фридманел дипломиранел майстор за фабриката. Обаче, новия майстор, като видел, че казана, гдето се вари спиртел, е стар и развелел, и може да пукне като лиши или тури в опасност живота на 15—20 души работници, заявил на наемателя Алкалай, че счита работата сж този казан за опасна и се чуди какел до сега не е констатиранел казана от правителството, когато по другител държави ежегодно се констатира, и понеже от такива негодни казани сж произлизали смелртни произшесвия за работнител. Той отказва да работи. Алкалай повикал другел майстор без диплома да работи сж селция казан. Обаче пелвия майстор заявил в окрелжното управление, и заявлението проведено в министерството на финансител, което запира и запечатва фабриката, до като не се констатира от компетентна комиссия. Тогава Алкалай нагласил работата, тел че да се опелдेल в Кюстендил комиссия от лица не компетенти за тази цел, като от окр. инженерел, акцизния надзирател и единел кръмарел, който и развелшила, щото фабриката да работи сж стария казан, сж което никакел не е гарантирано живота на работнител в случай на опасност.

Горното като явяваме обелщае вниманието на наделжната власт да вземе нужнител мерки като предпочете живота на работнител пред интереса на Алкалай.

ОБЯВЛЕНИЯ.

ОБЯВЛЕНИЕ

От началото на новата година в столицата ще започне да излиза новел седмичел велстник:

„МЛАДА БЪЛГАРИЯ“

(на голел формат, сж 6 колони страницата)

Велстника ще бжел широко демократически и наелно независел. Главната му задача ще бжел да проповелдвал и развива политическата и социална программа, изложена в брошурата: „Разлагающа се и възраждающа се България“.

Целната му е: за година — 10 лева, за 6 мелсеци — 5 лева, за 1 мелсец — 1 лел.

Всичко що се отнаел до велстника ще трябва да се испраща до стопалина му:

Д. Ризовел, София.

АНТЕКА БЪЛГАРИЯ в град Ямбол телсен ученик сж петокласно образование или практикантел. За споразумелние до притежатели Викторел Терзийел.

ОБЯВЛЕНИЕ

Има пристигнали нови порелчки за „Н. Календар“. Съобщаваме, че пелвото издание е селселм изчерпано и ще се отпечата на скоро второ, значително допълнено и поправено, издание.

От издателител на календара.

ОБЯВЛЕНИЕ.

В печатницата „Напредкел“ се намира склад от романа „ДОЛУ ОРЖЕЖИЯТА“, целна 2.60 л.

Който желаетел да сж го достави, може да го получи селлчу 1.60 л., които трябва да испрати в печатницата.

Който купи повече от 10 ек. ще получи 1 даром.

Печ. „НАПРЕДКЕЛ“.

ИЗВЕСТИЕ.

Администрация на сж. „Ден“ и в. „Социалистел“ изелстелва на г. г. абонатител, че абонамента сж трябва да го внасятел направо в администрацията, или челел настоятелител, опелделени от нея, и за което е съобщено в велстника. селдел което ще се получавател расписки за внесения абонаментел. Иначе администрацията не признава никакви вноски, дадени комуто и да било.

АДМИНИСТРАЦИЯТА

(ул. Хаджийска, № 11).

ИЗЛЕЗЕ ОТ ПЕЧАТЪ

„ДЕН“

VII и VIII кл.

СЪДЪРЖАНИЕ:

- I. Социалистическата агитация мелжду селелител от К. Кавди.
- II. Максел Ширнерел или анархията в миселта от Д. Доброджилу — Гереа.
- III. Политическата роля на германската социал-демократия от П. Акселрод.
- IV. Социализмел пред селдта на Българскел Храмел на Науката от Янко Сакелзов.
- V. Революция от В.
- VI. Двадесет и пелвий от Ото Жана Сигел превел. А. Мел.
- VII. Христо Ботилел като поетел от Х. Чилингиров.
- VIII. Социалел прелсел от Р. К.
- IX. Велтрелшен отелел.
- X. Книжница „Хелшове“ драма в 4 делствия от Пел. Релел.
- XI. Обявления.

МАЛА КОРРЕСПОНДЕНЦИЯ

- Рахово — г. Л. Неизелстия ни сж адресител, за келител 20 л. получени.
- Айтос — г. П. О. Не можем да ви испелнимел желанието, но пелмане на релме.
- Свищов — Х. Т. Д. Программата и устава сж в печатни в. в. „Работникел“.
- Довел — г. Ч. С. и М. сж студенти в странствел.
- Свищов — Секретарю на групата. Получихме 10 л. внос.
- Габрово — Н. — Получихме вносел 10 л.
- Велселел — Н. Пасков. Абонамента 7 л. и отелел писмо се получи.

Печатница „Напредкел“ — София